

jeg mener, at det er det, som hr. Kirkegaard skulle hæfte sig mest ved, for det her drejer sig altså om en lettelse på det kommunale område og ikke så meget om skatteloftet som sådan.

Fru Else Winther Andersen var inde på, at der i det oprindelige lovforslag fra skatteministeren, L 92, stod, at bundskatten skulle sænkes fra 8 til 6 pct. Det er jo rigtigt, men efter den aftale, der er indgået med SF og Enhedslisten, bliver den jo sænket fra 8 til 5½ pct. Det er også nævnt.

Der indføres – som nævnt af forskellige ordførere – herefter en ny medfinansiering, som tager udgangspunkt i 1998. Og det er også rigtigt, at det vil medføre, at et meget begrænset antal kommuner – i al fald betydeligt færre kommuner end nu – efter det her sandsynligvis vil komme til at betale til det skrå skatteloft. Man har beregnet, at det i dag er 269 kommuner, som betaler til det, og efter forslaget her skønner man, at det i år 2002 vil være 70-73 kommuner.

Der har jo, som jeg sagde til indledning, været enighed mellem regeringen og de kommunale parter om denne omlægning af den kommunale medfinansiering og det skrå skatteloft, og der har også været enighed om det, som ikke er med her, nemlig at de, der sætter skatten ned fra 1998 til 1999, får en medfinansiering fra staten på 25 pct. Her har jeg da også noteret mig, at der er to partier, som er med i pinsepakken, som ikke synes om dette, men jeg håber som sagt, at dette forslag bliver vedtaget, og at det kan komme til anden og tredje behandling inden sommerferien.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

20) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 52:

Forslag til folketingsbeslutning om opfordring til at trække aktstykke nr. 271 om aftale mellem den danske regering og Færøernes landsstyre om gældsafvikling tilbage fra Finansudvalget.

Af Kim Behnke (FP) m.fl.

(Fremsat 19/6 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg vil gerne indstille, at man fra Folketingets side afviser beslutningsforslaget.

Jeg mener, at vi har lavet en aftale med Færøernes landsstyre, som i et og alt er inden for de rammer, som Folketinget selv vedtog den 27. januar. Det er en aftale, der for det første sikrer den bæredygtighed i gældsafviklingen, som vi blev bedt om at sikre, og som vi også selv allerede for tre år siden havde tilkendegivet at vi var indstillet på at skulle forhandle omkring dette her tidspunkt, og det er en aftale, der gør op mellem den danske stat og Færøerne omkring banksagen, og som sikrer, at vi fortsat går efter en passende kompensation fra Den Danske Bank.

Jeg vil også godt sige, at jeg tror, at det – ikke mindst på Færøerne, men også i Danmark – har været en lettelse, at vi har kunnet gøre op med meget af den bitterhed og meget af den skæve udvikling i vores indbyrdes forhold, som der har været i de senere år, ikke mindst på grund af håndteringen af den færøske krise i 1992-93.

Der kan siges meget, og meget er blevet sagt i denne sal om skyld og ansvar for selve krisen dengang. Der blev også sagt meget under januardebatten om banksagen om, hvad man burde have vidst, og om det ufuldstændige beslutningsgrundlag eller det forkerte beslutningsgrundlag, som både landsstyret og regeringen havde i forbindelse med aktiebyttet. Det vil jeg ikke rippe op i, men bare konstatere, at jeg tror, at det for vores to nationers fortsatte samarbejde er utrolig vigtigt, at denne aftale godkendes af Folketinget, så vi kan komme videre.

Jeg vil også godt om aftalens nærmere indhold sige, at jeg ikke har kunnet genkende de regnestykker, der ligesom er blevet knæsat i

pressen, med at det her var 2 mia. kr. Der er tale om det, der hele tiden, i årevis, har været forudsætningen under forløbet, nemlig at den væsentligste del af gælden refinansieres og nogenlunde til den rente, som staten selv kan låne pengene til.

Sådan var det også, da vi lånte pengene ud i 1993. Sagen er nu, at man nu kan låne pengene billigere. Det får Færøerne gavn af, ligesom de i 1993 fik gavn af den danske stats kreditværdighed, men deri er der jo ikke nogen omkostning for de danske skatteydere, men naturligvis en fordel for Færøerne, som hele tiden har ligget i kortene.

Det andet, jeg vil sige om det, er, at resten af aftalen er jo, at noget eftergives, og noget indefryses, hvor der i det, der eftergives, vil være en del af det, som vi målrettet og i fællesskab vil gå efter, at Den Danske Bank udreder, og det, der indefryses, vil blive tøet op igen, jeg vil ikke engang sige hvis, men når Færøerne får udvinding af råstoffer.

Det har været afgørende for landsstyret i forhandlingerne, og det forstår jeg godt, at summen af de greb, vi gjorde om eftergivelse, indefrysning, rentefastsættelse og afdragsperiode – det er jo de parametre og frihedsgrader, vi har haft at operere med – sikrede en bæredygtighed for det færøske samfund både i medgang og modgang.

Jeg tror såmænd nok, at Færøerne lige nu kunne have klaret et lidt større beløb, men vi ved jo alle sammen af bitter erfaring, hvor følsom den færøske økonomi er for udsving i fiskeriet og i fiskepriserne. Og det, der har været målsætningen med denne aftale, er at lave noget, der er langtidsholdbart, både i forholdet mellem vore nationer og i forhold til den færøske økonomis bæredygtighed.

Det var landsstyrets udgangspunkt, og det var det udgangspunkt, regeringen accepterede i forhandlingerne, og resten er udviklet derudfra.

Som sagt så mener jeg, at det er en aftale, der er fair, det er en aftale, der er en udmøntning af de krav, som Folketinget har stillet til regeringen, men det er også en aftale, der har et andet perspektiv, nemlig det, at nogle af de bitre erfaringer, vi gjorde tilbage i 1993, var dem, der handlede om vores forsøg på aftalemæssigt at blande os i den færøske indenrigspolitik og lovgivning og økonomiske politik og fiskeripolitik. Det er allerede nu en tre år siden, vi erkendte, at det kom der ikke noget godt ud af, og vi trak os gradvist tilbage.

Aftalen her bekræfter i et og alt, at den danske regering ikke ønsker at have pant på den færøske indenrigspolitik eller blande sig i den, og den fastslår samtidig, at parterne er enige om, at det så også betyder, at den danske stat ikke i fremtiden vil gå ind med lån og garantier ud over det, der er indeholdt i aftalen. Det er Færøernes eget ansvar og egen opgave at føre den økonomiske politik uden dansk indblanding.

Jeg er også overbevist om, at man på Færøerne har høstet så mange og også bitre erfaringer fra fortiden, at man med den aftale i ryggen, som vi her har lavet, fuldt ud vil være i stand til at administrere efter dette.

Aftalen indeholder så også en række punkter, der har ligget i kortene i kortere eller længere tid, som helt skulle overdrages til færøsk forvaltning. Disse spørgsmål løses endeligt, og det gælder Finansieringsfondens ledelse, det gælder realkreditinstituttet, og det gælder erhvervsudviklingsinstituttet. Det er ikke nye temaer, men temaer, vi har set for os hele tiden, og som vi skulle løse på et eller andet tidspunkt. Realkreditsagen har faktisk, så vidt jeg har forstået, været på i godt tyve år, og det har også omkring erhvervsudviklingsinstituttet været mere eller mindre forudset, at vi på et tidspunkt skulle konvertere det rente- og afdragsfri statslån til et indskud.

Det er kommet med, og det er kommet med, for at vi kan sige til hinanden: Nu har vi gjort op med fortiden. Man kan blive ved med at skændes om, hvem der gjorde hvilke fejltagelser, og jeg deltager gerne i debatten, men jeg tror i og for sig ikke, at den er vældig frugtbar. Vi har gjort op med det, og vi har leveret et grundlag, som jeg forstår også på den enstemmige tilslutning i det færøske Lagting at det færøske samfund føler sig godt tjent med.

Jeg skal så også for en ordens skyld afslutningsvis sige, at vi jo ikke har drøftet det, som landsstyret i sin koalitionsaftale definerer som Færøerne som en suveræn stat. Vi har noteret os landsstyrets synspunkter, og den danske regering har givet udtryk for, at når der – som man tilkendegiver fra færøsk side forhåbentlig med et bredt flertal – kommer et udspil, så vil vi gå ind i positive forhandlinger om ændringer. Det er vi helt indstillet på, og det er Færøerne, der nu har initiativet i den sag.

Denne aftale er en aftale indgået inden for den nuværende hjemmestyreløvs rammer, som rydder op i både de økonomiske og – er jeg

også overbevist om – de psykologiske mellemværender, der har været mellem vore to nationer. Derfor en meget kraftig opfordring til et stort flertal i Folketinget om at støtte denne aftale.

Jeg må sige, at når jeg har hørt, hvad de borgerlige partier har sagt forud for folketingsvalget i forbindelse med Færødebatten i januar, ville jeg i og for sig være helt uforstående overfor, at man ikke kunne tilslutte sig denne aftale.

Jan Petersen (S):

Efter forespørgselsdebatten den 27. januar 1998 opfordrede Folketinget bl.a. regeringen til at genforhandle den samlede gældsafvikling med det færøske landsstyre og det på en sådan måde, at det kunne ske i et rimeligt forhold til den færøske økonomis bæredygtighed.

Der er en direkte forbindelse fra denne opfordring og til det aktstykke i Finansudvalget, som Fremskridtspartiet har ønsket behandlet i Folketingssalen. Regeringen har efter Socialdemokratiets opfattelse levet op til opfordringen og har gjort rent bord med det færøske landsstyre.

Aktstykket udtrykker et forlig i banksagen, et forlig, som det færøske Lagting enstemmigt vil tilslutte sig. I sit indhold sikrer forliget det færøske samfund en kompensation for det aktiebytte mellem Den Danske Bank og Finansieringsfonden af 1992, som foregik på urigtige forudsætninger.

Tilbage står herefter kun retssagen mod Den Danske Bank, og der åbnes adgang til, at den danske stat på landsstyrets vegne eventuelt kan forhandle en forligsmæssig afslutning af sagen. Det økonomiske resultat af mellemværendet med Den Danske Bank anvendes så som et ekstraordinært afdrag til den danske stat.

For at forstå forliget korrekt er det væsentligt at fremhæve, at en aftale med landsstyret både skulle sikre kompensation for banksagen, men også være rimelig i forhold til den færøske økonomis bæredygtighed og dette uanset, om det går frem eller tilbage i den sårbare færøske økonomi.

Ud fra de to hensyn indeholder forliget en rimelig kombination af en nedskrivning af den færøske gæld med de 900 mio. kr., et rente- og afdragsfrit lån på 500 mio. kr., der dog kan afdrages, såfremt der gøres spændende, interessante fund i den færøske undergrund, en omlægning af restgælden på 4 mia. kr. til en lavere rente og et årligt afdrag på de 323 mio.

kr. Og så fastlægges der også bloktilskud til Færøerne for de næste tre år. Der er desuden en række andre ikke uvæsentlige forhold, som jeg ikke skal gå nærmere ind på i denne omgang.

Vi kan tilslutte os den samlede aftale, der efter vores opfattelse lever fuldt op til Folketingets opfordring.

Forslagsstillerne gør så i bemærkningerne nogle forskellige kommentarer, der udtrykker bl.a. mistillid til Færøernes evne til at leve op til aftalen. Vi har tillid til – og med finansministerens ord er det faktisk en ret stærk tillid, som ikke må misforstås, heller ikke på Færøerne – at landsstyret kan leve op til aftalen, bl.a. fordi den er realistisk i forhold til færøsk økonomi, men også fordi det særskilt fremhæves i aftalen, at landsstyret har ansvaret for den økonomiske politik for Færøerne inden for den gældende, eksisterende hjemmestyreordning. Det gælder både lånoptagelse og garantistillelse.

Vi ønsker med andre ord, at Færøerne styrer deres egne forhold.

Derfor skal jeg afslutningsvis fremhæve, at der med aftalen ikke ændres på forholdet mellem Danmark og Færøerne. Den danske regering har som allerede nævnt alene noteret sig det færøske landsstyres målsætning om oprettelse af Færøerne som en suveræn stat og tilkendegivet, at man er parat til at gå ind i drøftelser på baggrund af et færøsk udspil.

Sammenfattende er det derfor vores konklusion, at der med aktstykket foreligger en fornuftig og økonomisk realistisk afslutning på en yderst vanskelig økonomisk situation for Færøerne med alle de ingredienser, som Folketinget så detaljeret har forholdt sig til i januar 1998.

Vi kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget, og vi vil selvfølgelig i Finansudvalget støtte aktstykkets gennemførelse.

Ulla Tørnæs (V):

Fremskridtspartiet ønsker med dette beslutningsforslag en debat her i Folketingssalen om aktstykke nr. 271, Færøaftalen. Vi er enige med Fremskridtspartiet i, at aftalen fortjener en åben drøftelse og dermed en nærmere belysning af, hvordan man en sen natte-time nåede frem til lige præcis de beløb, som aftalen indeholder.

Efter at regeringen har brugt mange kræfter på at forklare sin uskyld i forbindelse med banksagen, betragter vi det nu som en klar tilståelse, at regeringen med indgåelsen af Færøaftalen nu på trods af den påståede uskyld alligevel vil give færingerne erstatning for det tab,

regeringen påførte det færøske samfund i forbindelse med banksagen.

Aftalens indhold fortjener som sagt en nærmere diskussion, men efter Venstres opfattelse har det hele tiden ligget fast, at færingerne skulle have kompensation efter banksagen. Og Danmark skal naturligvis støtte Færøerne, så de kan håndtere deres gældssituation, også selv om den i høj grad er selvskabt, for sådan er det nu engang i et fællesskab.

Med aftalen mellem den danske regering og Færøernes landsstyre, som blev underskrevet en tidlig morgenstund efter lange og ifølge mediernes beskrivelser på mange måder interessante forhandlinger i Finansministeriet, købte regeringen sig til et flertal og fik dermed opfyldt sit ønske om at etablere det røde kabinet bestående af Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, SF og Enhedslisten. Vejen var nu banet for at lave en aftale om Danmarks økonomiske politik med den yderste venstrefløj.

Ved at indgå en aftale med Færøerne lige præcis midt under de politiske forhandlinger om pinsepakken sammenkædede den danske regering dansk økonomisk politik med den færøske økonomi, og regeringen købte sig som sagt til et flertal til at kunne udstede en endnu større regning til de danske boligejere, bilejere, pensionsopspare og til det danske erhvervsliv. Det var nemlig en klar forudsætning for aftalen, at de to færøske folketingsmedlemmer afstod fra at stemme ved tredjebehandlingen om pinsepakken. Noget, der netop her i dag er blevet bekræftet af det færøske folketingsmedlem, hr. Óli Breckmann, i en Ritzaumeddelelse.

Også den tidligere formand for Statsministeriets nedsatte rådgivende udvalg vedrørende Færøerne, Niels V. Skak-Nielsen, skriver i Jyllands-Posten den 19. juni:

»Denne for Færøerne ovenud gunstige aftale kunne kun opnås på grund af ganske særlige omstændigheder. Disse er almindeligt kendt.«

Så Venstre er altså ikke ene om sin forargelse, og Venstre tager således kraftigt afstand fra den form for politisk bestikkelse. Det er en ny parlamentarisk skik, der er både uværdig og uærlig. Og ikke nok med det, for finansministeren har endda brugt skatteborgernes penge til at købe sig til et flertal, der samtidig sikrer, at regeringen slipper for den erstatningssag, som ellers var anlagt imod den danske stat. Det er helt uhørt, at en finansminister som led i en banal forhandling om at sikre sig et flertal for nogle skatteforhøjelser begynder at lave aftaler

af statsretlig karakter, som griber dybt ind i rigsfællesskab og grundlov.

Det er uværdigt og helt og aldeles uforståeligt, at landets statsminister, som jo er den ansvarlige minister for rigsfællesskabet, nedprioriterer forhandlingerne med Færøerne ved at lade sin finansminister varetage denne alvorlige opgave.

Venstre har som sagt hele tiden understreget, at Færøerne skulle have kompensation for det tab, de led. Men vi vil under ingen omstændigheder medvirke til sammenkædning af dansk indenrigspolitik og rigsfællesskabet på den måde, som det er foregået her. Derfor vil vi undlade at stemme for det foreliggende beslutningsforslag, når vi når til andenbehandling, og vi vil også undlade at stemme for aktstykket under behandlingen i Finansudvalget.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Der var en tidligere borgerlig skatteminister, der på et tidspunkt sagde: »Forargelse er ikke mit ministerium, det er ikke mit ressort, det er Kirkeministeriet«.

Jeg synes næsten det samme kunne siges til Venstres ordfører. Hvis det eneste, man kan føje til omkring dette beslutningsforslag, er forargelse, så synes jeg, man er gået for langt. Det er ikke en sprogbrug, vi plejer at have her i Folketinget, at man på et så løst grundlag beskylder folk for at have købt hinanden. Og det synes jeg gerne jeg vil anholde med det samme. Hvis man siger den slags ting, skal man kunne dokumentere dem. Det er ikke nok, at man kommer med den slags påstande.

Derfor vil jeg gerne med det samme anholde den sprogbrug og også have lov til at sige, at fru Ulla Tørnæs' parti i sin tid selv var med til at lægge grunden til Færøernes problemer, og hun var også selv i forbindelse med Folketingets debat i januar med til at beslutte, at regeringen burde genforhandle gælden med Færøerne. Derfor kan man simpelt hen ikke tillade sig en sådan udtalelse.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg skal gøre det meget kort. Jeg vil bare spørge, om fru Ulla Tørnæs kan bekræfte, at Venstres formand før folketingsvalget udtalte, at nu skulle den her sag afsluttes hurtigst muligt med en kompensation til færingerne.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Efter Venstres indlæg sidder jeg med et par spørgsmål, der må kunne besvares. Hvis man kritiserer et forløb og får øje på noget, en sammenkædning, som jeg i hvert fald ikke har fået øje på, så synes jeg, man skylder at svare på, hvad man i stedet for skulle have gjort fra regeringens side.

Hvad havde Venstre forestillet sig? Hvornår skulle der så have været forhandlet? Eller skulle vi have haft et andet scenario, hvor Venstre så kunne have sagt: Hvornår kommer I i gang med det, det er også for dårligt, at regeringen ikke forhandler? Og hvad skulle beløbet i øvrigt have været. Skulle det have været et andet miks? Det forholdt fru Ulla Tørnæs sig ikke til.

Hvad skulle regeringen have gjort i stedet for?

(Kort bemærkning).

Jóannes Eidesgaard (FÆR):

Jeg skal kun kort orientere fru Ulla Tørnæs om, at jeg ikke har været til salg og ej heller har fået nogen henvendelse fra finansministeren desangående, og at min holdning til dansk indenrigspolitik er uændret, også efter at denne aftale er indgået.

(Kort bemærkning).

Óli Breckmann (KF):

Hr. formand. Siden jeg begyndte at komme i dette hus, har jeg oplevet mange politiske aftaler mellem partier og endda helt ned til enkelte personer, men jeg husker kun, at der er brugt ord som: Man har opnået resultater. Man har fået indflydelse på den ene sag eller den anden lov.

Man snakker om fingeraftryk eller fodaftryk på forskellige aftaler, det er den normale sprogbrug. Men det sprog, fru Ulla Tørnæs brugte, virker lidt oprivende, ja, så meget, at man næsten helst vil undgå at gentage det.

Jeg må sige, at der er sket store ændringer, siden Venstre før valget og endda også lige efter valget med store armbevægelser gerne ville have denne sag bragt på plads og Færøernes forhold til Danmark normaliseret. Nu har regeringen klaret det på en ganske fin måde med hjælp – det regner jeg i hvert fald med – ikke kun fra regeringspartierne, men også fra den borgerlige opposition. At de færøske folketingsmedlemmer har fulgt nøje med og har været

meget engagerede i sagen, om ikke andet ud fra et følelsesmæssigt synspunkt, er helt naturligt, og også vi er glade for, at denne sag er bragt på plads.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Nu bliver jeg nødt til at sige til regeringspartierne ordførere, hr. Jan Petersen og hr. Jørgen Estrup, at sandheden tilsyneladende er ilde hørt. Det er jo en kendsgerning – og jeg nævnte, at det netop er blevet bekræftet på Ritzau i dag – at hr. Óli Breckmann gav regeringen det løfte at undlade at stemme om pinsepakken, så jeg kan kun konstatere, at sandheden åbenbart er ilde hørt.

Til hr. Frank Aaen kan jeg sige, at det er rigtigt, og at jeg til fulde kan bekræfte, at Venstre har ønsket denne sag afsluttet. Vi har op til flere gange rejst sagen her i Folketingssalen, men ikke før vi netop nåede til dette tidspunkt, har der været vilje hos regeringen til at få sagen afsluttet.

Til hr. Eidesgaard må jeg sige, at jeg blander mig ikke i hr. Eidesgaards forhold til Socialdemokratiet. Jeg har blot konstateret, at begge de færøske folketingsmedlemmer har tilkendegivet, at de vil undlade at stemme om pinsepakken, og det synes jeg er en utidlig sammenblanding af danske interne forhold og en eventuel aftale med Færøerne.

Så vil jeg endelig sige til hr. Óli Breckmann, at jeg bebrejder bestemt ikke Færøerne og heller ikke hr. Óli Breckmann eller hr. Eidesgaard noget, og hr. Óli Breckmanns partikolleger på Færøerne har bestemt gjort et glimrende stykke arbejde set med færøske øjne. Næh, jeg bebrejder den danske regering for den fuldstændig utidige og uværdige sammenblanding af tingene; det er dét, min bebrejdelse er rettet imod.

Vi er bestemt også indstillet på at hjælpe Færøerne. Venstres tidligere formand, hr. Uffe Ellemann-Jensen, gik i spidsen for, at vi skulle have dette her bragt på plads, at vi skulle have en aftale med Færøerne, og at Færøerne skulle have kompensation for det tab, den danske regering havde påført Færøerne i forbindelse med banksagen. Og endelig har vi helt udtrykt interesse i, at Færøernes gældsforhold blev ændret, så Færøerne fik mulighed for at komme videre og komme ud af den gældskrise, man har været i.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Så nemt slipper fru Ulla Tørnæs altså ikke. Det er ikke nok at konstatere noget på baggrund af en pressemeddelelse, når man har sagt så relativt grove ord som at folk er købt.

Hvis man køber og sælger, skal der altså være én af hver slags, både en køber og en sælger, og så længe fru Ulla Tørnæs ikke kan bevise, at finansministeren eller andre regeringsmedlemmer har været involveret i en aftale af denne slags med hr. Óli Breckmann eller andre, går det altså ikke blot at henvise til en pressemeddelelse. Derfor synes jeg, fru Ulla Tørnæs skulle moderere sin sprogbrug, så vi kan vende tilbage til en nogenlunde ordentlig forhandlingslinje her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg må sige, at det er imponerende godt gået, når man først går herop og siger, at man ønsker en hurtig aftale og beklager sig over, at regeringen ikke er hurtig nok, og når så aftalen er der, kan vi overhovedet ikke få at vide, hvad Venstre mener om aftalen. Så er man bare utilfreds og vil undlade at stemme.

Jeg synes, vi må have at vide: Punkt 1: Hvad synes Venstre om den aftale, der foreligger? Punkt 2: Kan fru Ulla Tørnæs bekræfte, at den parlamentariske situation her i Folketinget i dag svarer til det, et flertal af de danske vælgere bestemte ved folketingsvalget, altså at det flertal, der kom ud af valget, også er til stede i Folketinget?

(Kort bemærkning).

Óli Breckmann (KF):

Denne aftale var livsvigtig for Færøerne, og hvis det var blevet en dårlig aftale, var vi gået ned. Men det blev en god aftale, og det vil sige, at vi har mulighed for at fortsætte som et normalt samfund, og at vi kan overleve.

Da aftalen var kommet i hus – jeg var ovre i Finansministeriet i de sidste faser af forhandlingerne – var jeg så lettet, at jeg gik ud til pressen og bekendtgjorde, at for mit vedkommende havde denne imødekommenhed fra regeringens side betydet, at jeg ville gøre gengæld ved ikke at straffe regeringen, og at jeg derfor ville undlade at stemme i de sager, som kom på dagsordenen fra aftaledatoen og indtil Tinget tager hjem nu om et par dage. Den aftale vil jeg gerne holde.

Men husk på: Det var noget, jeg sagde, efter at aftalen var kommet i hus, og det har jeg gentaget over for Ritzau i dag. Jeg vil undlade at stemme. Jeg kunne selvfølgelig havde skiftet side, jeg kunne have stemt for forinden og kunne have stemt imod bagefter, men jeg vil simpelt hen undlade at stemme, og jeg vil ikke blande mig i de ting, som efterfølgende er kommet med i pinsepakken ved senere aftaler med venstresiden i salen, eller i de nye og gamle forslag, der stemmes om mellem i dag og på fredag.

Det ville være meget svært for mig at kunne forklare, hvis jeg stemte selektivt, undlod nogle gange og stemte imod andre gange, og derfor vil jeg bare afholde mig fra at deltage.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Fru Ulla Tørnæs forholdt sig ikke til mit spørgsmål. Det var i al sin enkelthed, at såfremt forløbet – herunder den tidsmæssigt koncentrerede situation, der har været omkring forskellige forhandlinger – skulle have været brudt, og den efter min opfattelse fejlagtige tese om sammenkædning kom frem, hvornår skulle der så have været forhandlet? På hvilket tidspunkt? Efter at Folketinget var sendt hjem, eller skulle der være taget fat på forhandlingerne lang tid før?

Venstre må altså forholde sig til, at regeringen har haft en række opgaver, der skulle løses, inden Folketinget skulle bruge juni måned på noget andet. Forestiller Venstre sig, at vi skulle vente til efter sommerferien, så Færøernes økonomiske grundlag var uafklaret i lang tid? Hvad forestiller Venstre sig som alternativ? Man skylder folk et svar på det.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Jeg er trods alt ikke herre over finansministerens kalender, men jeg bliver nødt til at sige til hr. Jan Petersen: Der har jo været masser af tid til at få det her på plads. Der har været masser af tid siden det danske folketingsvalg og også siden landsstyrevalget på Færøerne, så der har været tid nok, og det, jeg bebrejder den danske regering, er den utidige sammenkædning mellem en dansk indenrigspolitisk forhandlingsituation og forhandlingerne om den færøske økonomi.

Jeg er helt enig med hr. Óli Breckmann i, at den aftale, som nu er kommet på plads, er af

livsvigtig karakter for Færøerne, og derfor stemmer vi heller ikke imod. Vi stemmer ikke for beslutningsforslaget, og vi stemmer ikke imod aftalen i Finansudvalget.

Til hr. Jørgen Estrup: Sandheden er tilsyneladende ilde hørt. Jeg kan ikke ændre min sprogbrug, for jeg forsøger blot at fortælle sandheden. Jeg vil fastholde mit ordvalg, jeg vil fastholde, at der er tale om, at regeringen har købt sig til et flertal for sin pinsepakke, og jeg vil fastholde, at det er en helt uværdig og utidig sammenblanding af to af hinanden uafhængige ting.

Første næstformand (Birte Weiss):

Så bliver det den sidste runde korte bemærkninger i denne omgang, og først hr. Frank Aaen.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg nåede så ikke at få et svar, men jeg skal bare tage fat i det allersidste, nemlig påstanden om at regeringen har købt sig til et flertal, og jeg vil spørge fru Ulla Tørnæs: Uanset køb eller ikke køb, er det flertal, der manifesterer sig for pinsepakken, ikke fuldstændig identisk med det flertal, de danske vælgere stemte ind i Folketinget?

(Kort bemærkning).

Jóannes Eidesgaard (FÆR):

Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg er lidt såret over denne debat.

Jeg føler, at fru Ulla Tørnæs drager min politiske troværdighed i tvivl, og det bekymrer mig meget. Jeg har ikke været i kontakt med finansministeren før forhandlingerne eller under forhandlingerne og har ikke fået nogen henvendelse af nogen som helst slags vedrørende min stillingtagen i Folketingssalen. Jeg mener, jeg med god samvittighed kan sige, at min holdning fra dengang jeg blev valgt og til i dag ikke har ændret sig, hverken til pinsepakken eller til andre sager.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Blot for en ordens skyld gentager jeg over for hr. Eidesgaard, at jeg blander mig ikke i hr. Eidesgaards forhold til det danske Socialdemokrati og dermed heller ikke i hr. Eidesgaards forhold til finansministeren. Men vi har netop hørt hr. Óli Breckmann her fra talerstolen for-

tælle, hvordan hr. Óli Breckmann som medlem af det danske Folketing blev inddraget i den sidste fase af forhandlingerne om Færøaftalen, og dermed mener jeg også, jeg har fået bekræftet, at mit ordvalg var rigtigt. Der var tale om en sammenkædning og dermed også tale om køb af et flertal for en dansk skatteforhøjelse.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Med dette aktstykke er der sat tal på den fadæse og den mangel på omhu, Nyrupregeringen præsterede i foråret 1993, da den skulle håndtere den såkaldte bankkrise på Færøerne og ved den lejlighed tvang en aftale igennem over for de færøske forhandlere på meget, meget brutal vis, sådan som det er beskrevet i den undersøgelsesrapport, vi havde til diskussion for nogle måneder siden. Man gjorde det, uden at man fra ministrenes side havde sat sig ind i de egentlige konsekvenser af denne aftale, uden at have læst de notater, embedsmændene havde stillet til rådighed, uden at stille embedsmændene selv de mest elementære spørgsmål om konsekvenserne og uden at sikre sig Nationalbankens opbakning. Denne fadæse er der nu sat tal på, og på Det Konservative Folkepartis vegne vil jeg sige, at vi ikke er i tvivl om, at det danske samfund på den baggrund skylder det færøske samfund en kompensation.

Bankaftalen i foråret 1993 var regeringens ansvar, og vurderingen af, om den aftalte kompensation står i et rimeligt forhold til fadæsen, er efter Det Konservative Folkepartis opfattelse også regeringens ansvar. Vi vil ikke modsætte os, at der bliver udbetalt en sådan kompensation.

Som det for et øjeblik siden fremgik af debatten, er det jo svært ikke at sammenkæde denne Færøaftale med den diskussion, vi har i øjeblikket her i Folketinget om pinsepakken. Jeg har ikke været flue på væggen under forhandlingerne, jeg har kun pressens omtale til min disposition, men det er mit indtryk, at de færøske forhandlere har optrådt kløgtigt og dygtigt og har opnået et for Færøerne særdeles tilfredsstillende resultat. Jeg mener også, de to færøske folketingsmedlemmer set ud fra et færøsk synspunkt har optrådt særdeles klogt i dette forløb, hvilket jo også har givet sig udtryk i glædesudbrud fra hr. Óli Breckmanns side. Det forstår jeg udmærket baggrunden for, og hvis nogen skal bebrejdes noget i denne sag, er det regeringen.

Som sagt har jeg ikke været flue på væggen, men derimod har jeg deltaget i forhandlingerne

mellem Venstre og De Konservative og regeringen om pinsepakken og har her kunnet konstaterer et bemærkelsesværdigt skift i attituden fra regeringens side, som kunne tyde på, at der er en sammenhæng.

I hvert fald får det os til at sige, at vi heller ikke vil stemme for aktstykket.

Konklusionen er altså, at selvfølgelig skal Færøerne kompenseres for den uret, den danske regering begik i foråret 1993, og derfor vil vi ikke modsætte os aktstykket. Men den aktuelle baggrund taget i betragtning kan vi altså heller ikke stemme for det.

Jes Lunde (SF):

Så vidt vi kan se i SF, er det en ganske fornuftig aftale, regeringen har lavet med Færøerne.

Der var behov for en gældsletelse. Det færøske samfund var ganske gældstynget, dels på grund af de ting, der skete op gennem 1980'erne. Men også på grund af den måde, banksagen blev håndteret på, stod færingerne tilbage med en større gæld end godt var, og derfor var det naturligt for den danske regering at gå ind og se, hvad man kunne gøre for at hjælpe.

Man kan altid diskutere de præcise beløb: Skulle det have været 900 mio. kr., eller skulle det have været et andet tal? Jeg kunne høre før, at det i hvert fald ikke var muligt at slå Venstre for et andet tal, og det er der vel gode grunde til. Det er ganske svært at finde ud af, hvad det præcise niveau burde være for en fair håndsrækning.

Jeg tror, det niveau, man er landet på, er meget fornuftigt, og jeg synes også, det er meget fornuftigt, at en del af den håndsrækning, man har ydet færingerne, er gjort betinget. Hvis de skulle være så heldige at finde noget olie deroppe, får de jo mulighed for at afdrage en større del af deres gældsbyrde, så det er fair nok, at man har lavet konstruktionen sådan.

Det går også som en rød tråd igennem aftalen, at den danske regering respekterer det færøske ønske om større selvstændighed, og det kan vi støtte i SF. Når som helst der måtte være et ønske på Færøerne om større selvstændighed, har vi tænkt os at imødekomme det, og derfor synes vi også, de dele af aftalen, hvor Danmark trækker sig ud af forskellige situationer deroppe og lader Færøerne få større råderet, er meget fornuftige.

Danmark er ikke en kolonimagt og skal ikke være en kolonimagt, så hvis der er et ønske fra

færøsk side om at gå videre end denne aftale, er vi parat til at imødekomme det. Ønsker man deroppefra nedsættelse af en kommission, som kan tage fat på at kigge på forholdet i rigsfællesskabet og give plads for øget færøsk selvstændighed, er vi klart med på det.

Det har været et tema i debatten, at Folketinget og regeringen skulle være blevet udsat for afpresning. Det er jo svært for os andre at vurdere, hvad der er rigtigt og ikke rigtigt i den sag, men jeg vil godt sige, at det selvfølgelig er en ubehagelig situation, hvis det er tilfældet. Hvis det er sådan, at der er nogle, der her i Folketingssalen bruger deres 90. mandat til at rejse ublu krav, er det selvfølgelig et problem for folkestyret.

I SF's gruppe, hvor der har været en løssluppen stemning gennem den sidste uges tid, er der nogle af medlemmerne, der har koketteret med, at de mente nu nok, de havde været det 90. mandat, og det er sådan set rigtigt nok. De har også haft forskellige overvejelser om, hvad det kunne udløse af gode ting i deres valgkreds, men sådan kan vi altså ikke optræde herinde. Sådan kan arbejdsforholdene i Folketinget ikke være, og jeg synes, det er vigtigt for os alle sammen at holde fast på – både regeringen og partierne her i Folketinget – at sådanne parlamentariske vilkår kan vi selvfølgelig ikke trives med.

Hvis den situation skulle opstå, at sådan noget bliver et tilbagevendende fænomen, er vi nødt til at finde en vej ud af det, enten ved at danne samarbejdsmonstre, så det ikke bliver sådan, at sagen hænger på et sådant mandat, eller i nødsfald ved simpelt hen at udskrive et folketingsvalg. Nu er det jo ikke SF's afgørelse, hvornår sådan noget skal ske, men jeg vil bare sige, at selvfølgelig kan parlamentarismen ikke i længden holde til, at vi placerer os i situationer, hvor man kan beskyldes nogle for, at det 90. mandat bliver brugt til at rejse ublu krav.

Jeg håber, problemet kan løse sig ved, at der ikke er nogen folketingsmedlemmer, der bringer sig selv i den position, at de kan blive beskyldt for at have rejst ublu krav ved at være i besiddelse af det 90. mandat. Jeg synes, det vil være den mest enkle løsning, at den slags situationer simpelt hen ikke opstår igen, fordi den type krav ikke bliver rejst på den baggrund, så jeg vil håbe, det kan blive resultatet af den del af diskussionen.

Vi stemmer imod beslutningsforslaget, og vi har tænkt os at støtte aftalen med Færøerne i Finansudvalget.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Dansk Folkeparti er meget tilfreds med, at initiativtagerne til beslutningsforslag nr. B 52 har bragt aktstykke 271 frem her i Folketingssalen. Vi synes af rent principielle grunde, det er helt naturligt, at Folketinget får en diskussion i fuld åbenhed og offentlighed om den aftale, den danske regering har indgået med Færøernes Landsstyre om gældsafviklingen. Den skal ikke alene foregå bag de lukkede døre i Finansudvalget, den skal foregå her i Folketingssalen. Så meget om det rent principielle.

Med hensyn til sammenhængen mellem indgåelsen af denne aftale og pinsepakken er der for os ingen som helst tvivl om, at det, fru Ulla Tørnæs tidligere har givet udtryk for, er fuldstændig korrekt. De reaktioner, der er kommet direkte i kølvandet på indgåelsen af aftalen, taler også for sig selv, og jeg synes egentlig, det ville klæde initiativtagerne at spille med mere åbne kort om den del. Jeg synes ikke, der kan være ret meget at være i tvivl om, uanset hvad der siges, men enhver kan jo danne sig sit eget indtryk.

Vi synes selvfølgelig ikke, det er uanstændigt, at færingerne har forhandlet en god aftale hjem. Det manglede da bare, det er jo deres job at forsøge det. Men at regeringen har spillet ud på denne måde og fået den sammenhæng, regeringen har bragt sig i, kan vi høre på forhandlingerne fra V og K, som klart siger, at der skete et signalskift fra regeringens side under forhandlingerne. Det har jo desværre resulteret i, at vi nu står med en aftale om en skatteomlægning, som bliver gennemført med de venstreorienterede alene og dermed er en meget, meget ubrugelig aftale set med Dansk Folkepartis øjne.

Når vi kigger på selve aktstykket, mener vi i Dansk Folkeparti, at aktstykket rejser utrolig mange spørgsmål. Det er klart, at i det udvalgsarbejdet, som nu kommer til at foregå på baggrund af beslutningsforslaget, bliver der mulighed for at stille en række af de spørgsmål, som vi i hvert fald gerne vil have afklaret. Blandt andet fremgår det jo, at aftalen indgås af hensyn til Færøernes bæredygtighed, men også af hensynet til den kompensation, man ønsker at give på baggrund af banksagen.

Der er ingen tvivl om – heller ikke fra vores side – at Færøerne skal have en kompensation

for banksagen. Men det, der er problemet med aktstykket og aftalen, er, at det ikke er til at se, hvor stor en del af aftalen der er et udslag af kompensationstankegangen, og hvor stor en del af aftalen der er en del af bæredygtighedstankegangen over for Færøerne. Sådan nogle ting vil vi selvfølgelig have afklaret, også set i lyset af, at staten intervenserer i den retssag, der er anlagt fra Færøernes side mod Den Danske Bank. Staten intervenserer på den måde, at den som følge af aftalen fuldstændig overtager sagsomkostningsforpligtelserne i den retssag, der kører mod Den Danske Bank.

I retssagen skal man bl.a. fastlægge kompensationsniveauet, og derfor er det væsentligt i den forbindelse at få afklaret, hvor stor en del af den aftale, som er indgået, der har relation til kompensationen over for færingerne i forbindelse med banksagen, men ikke til nedskrivning af gælden og bæredygtigheden på Færøerne.

Når det drejer sig om vores endelige holdning til både beslutningsforslaget og aktstykket, vil vi ende med at sige ja til beslutningsforslaget, og når vi kommer så langt i Finansudvalget, siger vi nej til regeringens aktstykkeanmodning til Finansudvalget.

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg skal kort meddele på CD's vegne, at vi ikke kan stemme for, at aktstykket trækkes tilbage, og jeg skal også kort meddele, at når aktstykket når frem til Finansudvalget, stemmer vi for det.

Jeg vil gerne understrege, at alle de tidssammenfald og de overvejelser, man kan gøre sig i den sammenhæng, ikke er noget, som vi mener Folketinget bør tage stilling til. Det kan man gøre hver især, både i Folketinget og andre steder, hvor man har lyst til det.

Derudover vil den mere principielle del af rigsfællesskabdiskussionen komme for i morgen, og da vil jeg vende tilbage.

Frank Aaen (EL):

Vi noterer os, at der er lavet en aftale mellem regeringen og det færøske landsstyre, som vi kan støtte. Den giver mulighed for en bæredygtig afvikling af gælden, og den kompensation for banksagen, der er indeholdt i aftalen, ligger efter vores opfattelse på et rimeligt niveau og er i overensstemmelse med, hvad vi finder retfærdigt.

Derfor kan vi heller ikke få øje på, at der er sket nogen afpresning, og vi kan i hvert fald

ikke se, at der er opnået et resultat, der ligger ud over det rimelige; men vi er selvfølgelig fuldstændig enige i, at afpresning i politik er en meget grim ting. Jeg synes selv, at noget af det grimme, jeg har set af den slags, var, da nordjyske folketingsmedlemmer på tværs af partiskel gennemtvang nordjyske motorveje som betaling for en bro til Sjælland. Jeg synes sådan set ikke, den slags hører hjemme i dansk politik, men her var Socialdemokraterne, Venstre og De Konservative altså fuldstændig enige om at lave en sådan afpresning af det øvrige Folketing, og det var ikke pænt.

Jeg håber selvfølgelig også i forlængelse af denne sag, at når man fra Færøernes side ønsker selvstændighed i højere grad, vil man naturligvis få det. Jeg håber selvfølgelig også, man finder en eller anden form for en fremtidig model, som tillader, at flertallet i det danske Folketing selvstændigt kan beslutte over danske forhold – altså at vi ikke får neutraliseret det flertal, der faktisk er i Folketinget, og forhindrer det i at lovgive om danske forhold. Dansk lovgivning, f.eks. om pesticidafgifter i Danmark, bør selvfølgelig besluttes af et flertal, som er valgt i Danmark, og vi må se på, hvordan det kan udmøntes fremover. Jeg håber i hvert fald, vi finder en facon, som både er til Færøernes og til Danmarks tilfredshed.

Vi noterer os, at der fortsat gøres en indsats for at inddrive erstatning fra Den Danske Bank, og derfor ligger den aftale, der er indgået her, i direkte forlængelse af den vedtagelse, der skete i Folketinget efter forespørgslen på baggrund af bankrapporten.

Jeg tror også, at der med det, der foreligger nu, er åbnet for et bedre forhold mellem Færøerne og Danmark og dermed for et godt grundlag for at diskutere den udvikling af selvstyret mod uafhængighed, som Færøerne ønsker. De ønsker, man bliver enige om på Færøerne, synes Enhedslisten naturligvis også, at vi her nede skal efterkomme.

Vi kan altså støtte aftalen og vil derfor stemme imod beslutningsforslaget, men jeg vil også godt sige, at vi står stadig tilbage med et uafklaret spørgsmål i hele Færøbanksagen, nemlig det politiske ansvar. Det er der ikke så mange, der taler om, og det er stadig det mest fantastiske, at vi ser beskrevet i detaljer, hvordan en stat hjælper en privat bank med at snyde et lille folk for over 1 mia. kr. Ca. 25.000 kr. blev hver færing snydt for. Det er jo et af historiens stør-

ste bankrøverier – med statshjælp. Vi har stadig ikke rigtig fået greb om, hvordan det skete.

Inden fru Ulla Tørnæs bliver alt for glad for, at jeg siger det, vil jeg tilføje, at selv om aftalen blev gennemført i den efterfølgende regerings tid, var det et kup, der blev tilrettelagt i VK-regeringens tid. Navnet Egon Olsen skal nok nærmest erstattes med hr. Anders Fogh Rasmussen, og måske skal vi også finde andre borgerlige politikere fra den tid; men gennemførelsen blev overladt til andre. Vi ved stadig ikke i detaljer, hvem der besluttede det, hvornår det præcist blev besluttet, hvem der aftalte det, hvem der stod bag aftalen mellem banken og staten, og hvad der indgik i handelen: Hvad var modydelsen? Hvad fik staten af Den Danske Bank for at hjælpe Den Danske Bank med at snyde færingerne? Dette meget store spørgsmål har vi stadig ikke fået den endelige afklaring på. Vi har selv nogle meget gode bud på det, og vi mener, der stadig er noget her, som skal afdækkes, så vi håber, at når erstatningssagen er afsluttet, kan vi også komme videre med at få placeret det politiske ansvar for, at den danske stat hjalp Den Danske Bank med at snyde færingerne for 1 mia. kr. Det er stadig den mest utrolige historie i hele forløbet.

(Kort bemærkning).

Óli Breckmann (KF):

Det er en kort bemærkning til hr. Frank Aaens udtalelse om afpresning.

Selvfølgelig foregår der ikke afpresning i politik. Det er fuldstændig umuligt, for sådan forhandler man jo ikke. Jeg var ikke med i den forhandlingsdelegation, der kom fra Færøerne. Det var selvfølgelig landsstyret, der forhandlede med regeringen, og når man forhandler på den måde, handler man ikke med stemmer.

Jeg tror, at årsagen til denne snak her i dag måske lidt mere er det ubehag, man selvfølgelig oplever under afstemningen om pinsepakken og andre indgreb her i salen; men det er et andet problem, som næppe kan læsses over på et enkelt færøsk medlems skuldre.

Det er en naturlig konsekvens af det forkerte valg, som den danske vælgerbefolkning, og måske også til dels den færøske, traf for et par måneder siden, hvor man igen har valgt en socialistisk regering. Det er et problem, som man må leve med, i hvert fald indtil det næste folketingsvalg kommer. Og jeg håber, at man vil holde op med at give et færøsk medlem

skylden for, at der kommer nogle ubehagelige afstemninger i Folketingssalen her.

Flemming Kofod-Svendsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti er enig i, at der bør ske en kompensation. Hvilken størrelse den skal have, vil vi ikke gå nærmere ind i fastsættelsen af. Vi synes ikke, det var smukt, det næsten tidsmæssige sammenfald der var mellem Færøforhandlingerne og de efterfølgende pinsepakkeforhandlinger, men vi må konstatere, at sådan skete det, og det skal jeg ikke begynde at udlægge nærmere i detaljer.

Konkluderende må vi sige, at vi ikke vil støtte det beslutningsforslag, som Fremskridtspartiet har fremsat. Vi vil heller ikke modsætte os i Finansudvalget, at aktstykket bliver udmøntet, men vi vil ikke tage et ansvar for det.

Óli Breckmann (KF):

Forslagsstillerne ønsker at sikre fuld offentlighed ved grundig debat i Folketinget om aftalen af 10. juni mellem regeringen og landsstyret i stedet for sagens afgørelse i Finansudvalget. Selvfølgelig ønsker ethvert medlem af Folketinget sig en grundig belysning af alle sager, og jeg må sige, at disse bemærkninger er meget klart opsat og meget pædagogisk lagt frem for Tinget. Det kan enhver forstå.

Der rejses dog tvivl om, hvordan aftalen er skruet sammen, og det er det, denne debat har drejet sig om. Lagtingets opposition har også beklaget, at ansvar i banksagen og erstatning ikke stadfæstes, mens koalitionen bag landsstyret ligesom regeringen her og en del af den borgerlige opposition i Folketinget har godtaget, at erstatning og refinansiering af restgæld går op i en højere enhed.

Når forslagsstillerne taler om et gaveelement, ligger der vel en mistænkeliggørelse i ordet. Der er dog tale om en forhandlingsløsning, som begge parter er enige om og, formoder jeg, tilfredse med.

De sidste 500 mio. kr. af lånet udsættes i 20 år, hvorefter de tilbagebetales af Færøerne, hvis – eller forhåbentlig når – der findes olie deroppe. Det er vel også en måde sammen med de 900 mio. kr. at regne sig frem til den 1,5 mia. kr., som landsstyrets erstatningskrav lød på. Det havde man så fået begrundet så godt, det lod sig gøre, og det har regeringen vel fundet hensigtsmæssigt.

5 pct. i rente på et annuitetslån over 20 år af restgælden på godt 4 mia. kr., ja, det svarer til

en tilbagebetaling på 323 mio. kr. årlig. Det skulle være et beløb, som Færøernes økonomi kan bære, og det var den mulighed, som regeringen fik fra Folketinget i beslutningen af 27. januar i år under bankdebatten. En markedsrente på et almindeligt lån kan vel heller ikke kaldes en gave eller en donation.

Naturligvis ville regeringen have denne banksag ud af verden én gang for alle, og det ønskede Færøerne selvfølgelig også. Den har nemlig forpestet forholdet mellem vore lande alt for længe, og nu har vi en mulighed for at komme videre i aftalt fordragelighed. At dette kunne opnås uden at skille banksagen og gældsaf-talen ad, hjælper vel regeringen til at undgå en tilståelse for overgreb, samtidig med at den hjalp begge parter til en samlet tilfredsstillende løsning, og så har vi en efterfølgende mulighed for at retsforfølge Den Danske Bank.

Forslagsstillerne tror ikke, at Færøernes fremtidige problemer er overstået. Det er ganske rigtigt. Hvem kan regne med et liv ganske uden problemer? De opstår vel altid. Men med hensyn til den færøske økonomis bæreevne skulle problemerne blive mindre fremover, end hvis vi ingen aftale fik med regeringen og sloges imod uoverkommelige tilbagebetalingsbyrder i al fremtid.

Med hensyn til fremtidige donationer fra dansk side vil jeg påpege, at det danske bloktilskud ikke forsvinder ned i en malstrøm i Nordatlanten. Danmark har ikke tabt en krone på Færøerne. Vi har betalt og vil betale alt tilbage til en 5 pct.-markedsrente. Så enkelt er det. Riget har nemlig en sammenhængende økonomi. Vi er forbundne kar.

Værdiskabelsen i Danmark af bloktilskuddet er normalt større end bloktilskuddets nominelle værdi, og Danmark har jo årlig et handelsoverskud over for Færøerne på 1,5 mia. kr. og Færøerne et tilsvarende underskud i samhandelen med Danmark. Men sådan er det nu engang skruet sammen, og sådan har vi hidtil ønsket at leve. At det bør ændre sig i fremtiden er man vel også kommet ind på i denne her aftale. Og så skal vi forhandle videre om det senere på året eller næste år.

Ét står fast: Hvis Færøerne var gået fallit i 1992, ville det have udløst tab på mellem 3 og 3,5 mia. kr. for den danske indskydergarantifond og danske pengeinstitutter, som havde lånt penge til Færøerne, og som de færøske banker garanterede for lån over for. Således havde det været.

Færøerne indtjener pr. indbygger lige så meget fremmed valuta til vor fælles Nationalbank som hver dansker, idet det meste af færøsk eksport går til andre lande end til Danmark, mens en overvældende del af vores import kommer fra eller gennem Danmark. Så det er trods alt et gensidigt forhold, vi har haft, også økonomisk, og der er ikke tale om gaver kun den ene vej.

Jóannes Eidesgaard (FÆR):

Under normale forhandlinger bevarer begge parter deres integritet, og i forhandlingsresultatet genkender begge parter noget af det, som de gik efter. Man føler, at man står på lige fod, og at forhandlingerne foregår under gensidig respekt.

Men vi kender også den slags forhandlinger, hvor den ene part på forhånd er stillet op mod muren og står ansigt til ansigt med en modpart, der måske stort set allerede har formuleret det endelige resultat, forhandlinger, der er foranlediget af, at en bestemt begivenhed vil indtræffe, dersom man ikke før et bestemt tidspunkt opnår et bestemt resultat. Med andre ord, man er fanget af tidsfaktoren og af et bestemt udfald.

Landsstyret og regeringen har siden 6. oktober 1992 indgået en række aftaler, som har været forårsaget af den svære økonomiske krise på Færøerne. Forhandlingerne i 1992 og 1993 var af den slags, som jeg sidst her beskrev, mens den sidste, som blev underskrevet her den 10. juni, er af en helt anden karakter. Det er for så vidt den første siden krisen, hvor begge parter har kunnet gøre de fornødne forberedelser før forhandlingerne, fordi der ikke var en trussel om en øjeblikkelig lukning af en bank eller lignende.

Tager vi hele forhandlingsforløbet siden 1992, vil jeg understrege betydningen af den økonomiske rygdækning, som den danske regering har ydet det færøske landsstyre ved at yde de fornødne lån. Det gjorde, at bankkrisen ikke udviklede sig til et totalt økonomisk kaos på Færøerne, men at man beholdt det færøske pengesystem nogenlunde intakt. Men de mange detaljerede krav, der fulgte direkte i kølvandet af den økonomiske del, gjorde, at forholdet mellem Færøerne og Danmark udviklede sig til et forhold, der mest af alt lignede forholdet mellem en debitor og en kreditor.

Disse krav og disse aftalepunkter afslørede klart en manglende viden og indsigt fra dansk side omkring færøske forhold. Det er krav, der bevidst har undermineret hjemmestyreordnin-

gen, og som klart har fremprovokeret kravene om en ændring af de forfatningsmæssige forhold. På Færøerne hersker der ikke megen tvivl om, at det netop var denne politik, der gav løsrivelseskræfterne vind i sejlene, og næppe har republikanerne haft en bedre politisk talsmand end den danske regering. Pragmatismen blev tvunget tilbage af stemningerne.

Derfor er jeg utrolig glad for, at man ved denne aftale har rådet bod på disse problemer, at man har annulleret de bindinger, der lå i de gamle aftaler, og desuden har overdraget Færøerne både Finansieringsfonden og erhvervsudviklingsinstituttet. Det er vel de store aktiver i den nye aftale, som giver os mulighed for selv at gå i gang med den fremtidige udvikling af det færøske samfund. At man fra dansk side ikke ønsker at blande sig i interne færøske forhold, sætter jeg stor pris på, og det bør appellere til de færøske folketingsmedlemmer om at gå hen og gøre ligeså.

I morgen bliver aftalen enstemmigt vedtaget i det færøske Lagting, og jeg går ud fra, at de kritikpunkter, der har været fremført, ikke har været større, end at man kan give tilslutning til at stemme for aftalen.

Vores parti har fremført den kritik, at vi har lidt svært ved at få øje på den eksakte opgørelse af banksagen. Jeg har kaldt denne aftale for et genialt politisk dokument, fordi den tillader den danske regering den fortolkning i København, at der her er tale om en gældsafvikling, der er i tråd med det mandat, som man har fra januar, om at gældsafviklingen skulle ske med hensyntagen til færøsk økonomisk bærekraft. Men det er klart, at man på Færøerne har en helt anden fortolkning, og landsstyret siger jo, at da man ikke havde krav mod Danmark undertagen i banksagen, er samtlige økonomiske lempelser i den her aftale vedrørende banksagen.

Så aftalen er genial. Det er en for Færøerne god aftale, men for vores nations stolthed ville jeg selvfølgelig hellere se, at der var tale om en kompensation end en sanering af gælden. Jordan var gødet, og tiden var moden til en sådan aftale. Og jeg mener, at den skal betragtes som et punktum for det, der faktisk skete, og betegnes som begyndelsen til en ny periode i forholdet mellem Færøerne og Danmark.

I spørgsmålet om suveræniteten vil jeg anbefale, at man fra dansk side vil stå afventende, indtil man på Færøerne finder ud af, hvad man

faktisk vil ændre i de forfatningsmæssige forhold mellem landene.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg synes, det på nogle punkter har været en ubehagelig debat, men i øvrigt selvfølgelig en god bekræftelse på, at et betydeligt flertal står bag denne aftale, som jeg også anser for et væsentligt skridt i retning af at skabe bedre forståelse mellem Færøerne og Danmark om de fælles problemer, der skal løses, og om det fælles ansvar og måske ikke mindst det færøske ansvar.

Men jeg vil godt sige, at når man begynder at bruge en aftale som denne til at moralisere, oven i købet i den form, hvor man beklikker andres moral, synes jeg, man er kommet for langt ud. Det kræver i hvert fald en dokumentation, sådan som jeg sagde tidligere.

Fra radikal side er vi tilfreds med aftalen. Vi synes, det skaber en ny situation, en ny udvikling i forhold til Færøerne, en bedre situation, i den forstand at Færøerne fremover vil være sig deres eget ansvar mere bevidst og få de muligheder for at løfte det, som jeg også hører man efterlyser fra færøsk side. Det er en god ting.

Derfor vil vi fra radikal side afvise beslutningsforslaget. Der er al mulig adgang til at få belyst de problemer, som nogle måtte mene der er, under den gennemgang, der nu kommer i Det Politisk-Økonomiske Udvalg, men i øvrigt også i Finansudvalget, og jeg ser frem til, at vi kan gennemføre aftalen, sådan som det var forudsat.

Kirsten Jacobsen (FP):

Det har jo været rørende. Det har været rørende at høre på. Finansministeren siger, at det er en fair aftale.

Det er finansministeren jo mere eller mindre kontraktforpligtet til at sige, og så kan man spørge finansministeren stille og roligt: Fair for hvem? Er den fair mod de danske skatteydere? Vi har nu hørt de to færøske repræsentanter fortælle om, hvor genial den er, og hvor godt man er tilfreds på Færøerne.

Finansministeren sagde også, at der var gjort op med fortiden. Det er jeg sådan set enig med finansministeren i. Man kan så spørge finansministeren stille og roligt – og jeg vil egentlig gerne bruge det rolige stemmeleje; det er det mest alvorlige for mig: Hvorfor gjorde man ikke op med fortiden den 28. januar? Kravene fra

Færøerne var jo de samme, banksagen var jo kendt, og man havde debatten her i Folketinget.

Finansministeren sagde også, at det var vedtagelsen fra januar, der var grundlaget for aftalen. Jeg står med det forslag til vedtagelse, nr. V 42, der blev vedtaget under forespørgsel nr. F 36, og deri siger man jo blot, at man skal undersøge muligheden for at gøre krav gældende over for Den Danske Bank, og så skal man arbejde for en bedre kommunikation mellem danske og færøske myndigheder og genforhandle den samlede gældsafvikling, så det sker i et rimeligt forhold osv. Det er jo egentlig ikke det, der ligger i den aftale, som finansministeren har præsenteret Folketinget for.

Men hvis jeg ganske kort skal sige, hvorfor Fremskridtspartiet ønsker det aktstykke her ned i Folketingssalen, så tror jeg ikke, det kommer bag på regeringen, at det gør vi rent principielt, fordi vi finder, at debatten bag lukkede døre i Finansudvalget om så store beløb, som den danske befolkning trods alt skal skaffe, ikke er acceptabel. Det skal ske i åbenhed. Det skal ske sådan, at alle kan se, hvilken holdning man har.

Men der er en anden grund til, at Fremskridtspartiet ønsker denne aftale herved, og det er, at vi gerne vil have denne her aftale splittet op. Vi synes, det er uacceptabelt at smide en pose blandede bolsjer ind på Folketingets bord og så fortælle i en masse bemærkninger, hvad de indeholder, når ingen er i stand til at skille bolsjerne ad.

Så den arbejdsopgave står foran finansministeren, når vi kommer til udvalgsarbejdet, om så det bliver i aften eller i nat eller i morgen. Vi har jo ikke så mange dage for os, men så må vi tage natten til hjælp. Den er jo endnu vor egen, er der nogle der siger.

Og begrundelsen for, at vi vil have aftalen splittet op, er ikke kun gennemsigtigheden, men det er også, fordi Fremskridtspartiet mener, at færingerne blev snydt i banksagen. Det har vi sagt hele tiden. Vi mener også, de skal have kompensation. Vi mener, at Den Danske Bank skulle have betalt kompensationen, men at det er den danske regering, som skal lægge pengene ud i første omgang, har vi ingen problemer med – ingen.

Nu har hr. Frank Aaen brugt alle de stærke ord, så dem vil jeg ikke gentage, bare sige, at jeg deler mange af dem. Så kan jeg ikke blive beskyldt for stærk sprogbrug i dag i hvert fald.

Når det drejer sig om den del, som er en omlægning af gælden, vil vi også gerne have

lejlighed til at stemme for den del. Men den del, vi ikke vil stemme for, er provisionsdelen eller gavepakken, eller kald det, hvad man vil. Og vi vil vide, hvor stor den er, og vi vil også have, at den danske befolkning, som skal betale regningen, kan finde ud af, hvor stor den er.

Hvis regeringspartierne har det meget ondt ved at høre beskyldninger rundtomkring i dag eller føler, at deres moral bliver beklippet, som hr. Estrup følte, kan jeg sige til det, at det kunne jo skyldes, at nogle havde dårlig samvittighed. For det er en kendsgerning, at uanset hvad man kalder det her, om man kalder det afpresning, eller hvad man kalder det, har timingen været fænomenal i hvert fald.

Jeg kan se den færøske lagmand, gamle bankbestyrer Anfinn Kallsberg stor, bred og mægtig stå stille og tilbagelænet ovre i Finansministeriet med alle eserne i lommen. Og jeg har egentlig ondt af finansministeren, for finansministeren har det jo svært med at give penge ud, også til gode formål, så finansministeren må have haft det ondt den dér nat ude i køkkenet, for finansministeren vidste, at der var ingen vej udenom. Skulle den pinsepakke igen, måtte den færøske lagmand have det, han ville have, uanset prisen.

Og det behøver man sådan set da ikke at klandre finansministeren for. Jeg har medynk med ham. Jeg synes ærlig talt, det er synd for ham. Det synes jeg ærlig talt, fordi det er hårde kræfter at være oppe imod. Og jeg tror heller ikke, finansministeren har haft det godt, når han har læst i de danske og færøske aviser og sikkert fået indberetninger gennem Rigsombudsmanden om, hvordan man har danset kædedanse på Færøerne i glæde og beruselse over det her.

Og der er da heller ikke nogen, der kan undre sig over, at et enigt Lagting vedtager det i morgen. Nej, det tror pokker. Det er jo mere, end hvad de selv turde fremsætte ønske om. Og hvis der er en lagmand på Færøerne, der nogen sinde har haft chance for at blive genvalgt, hvis han ellers ikke gør sådan det alt for vilde, ja, så er det da ham her.

Men jeg synes nok, det er værd at bemærke herved, at det er lidt svært for de danske boligejere at se på, at de nu skal pelses. Det er lidt svært at se, at bilejerne, som bor på landet, ikke rigtig har råd til at beholde deres arbejde osv. – at alt det bringes i stand, fordi man får 2 færinger til at undlade at stemme, 2 færinger, som kan gøre det helt omkostningsfrit, fordi de

ulykker, vi her bringer ned over danskerne, bringer man ikke ned over Færøerne. De fik kun gaverne.

Og det bringer mig til sidst til at spørge lidt løseligt ud over den tomme sal, men ned til finansministerens lyttende øre: Mon ikke det var på tide, vi fik nedsat en grundlovskommission, således at det var den danske befolkning, som i det mindste fik lov til at tage stilling til, hvad det var for nogle skatter og afgifter, man skulle have her i landet? Og er det virkelig rimeligt, at det er 2 færøske mandater, som kan bestemme, at vi i Danmark skal have den højeste registreringsafgift på biler i hele verden, og så kan de samtidig selv have en, der er en tredjedel? Og vi kan oven i købet hjælpe dem, sådan at de kan købe bilen på Færøerne, tage den med til Danmark og putte 300.000 kr. i lommen.

Var der nogle, der sagde, at vi ikke var så kloge i Danmark? Ja, hvis ikke der var det, så var der nogle, der burde have sagt det.

Vi tager debatten igen ved andenbehandlingen, når vi har stillet alle vore spørgsmål.

Finansministeren (Mogens Lykkesoft):

Jeg skal såmænd ikke forlænge debatten, men jeg er glad for den forholdsvis brede opbakning, der er til regeringens håndtering af sagen og dermed til afvisning af beslutningsforslaget.

Jeg forstår, at Venstre og De Konservative og Kristeligt Folkeparti ikke vil stemme imod, men heller ikke vil stemme for. Og jeg forstår specielt på det meget voldsomme ordvalg fra fru Ulla Tørnæs, at det skulle have noget med det tidsmæssige sammenfald med pinsepakken at gøre.

Nu vil jeg godt spørge: Hvordan skulle vi have haft mulighed for overhovedet at håndtere den opgave, vi fik af Folketinget den 27. januar? Hvordan skulle vi have kunnet håndtere den tidligere? Man var nødt til at gøre klar til forhandlingerne i februar. Så blev der udskrevet folketingsvalg i Danmark. Da vi var klar med vores positioner, blev der udskrevet lagtingsvalg på Færøerne, og jeg har i hvert fald aldrig oplevet, at det var muligt for regeringer at føre forhandlinger midt under en valgkamp og give sig på en passende måde.

Straks efter at begge valg var overstået, signalerede vi, at vi var klar. Så snart det nye landsstyre var dannet, tog jeg på regeringens vegne op til Færøerne for at undersøge grundlaget for forhandlingerne, og så har vi ført dem

igennem efter den hurtigst mulige tidsplan. Jeg synes ikke, man kan kritisere os for det. Jeg synes, man kunne have kritiseret os for ikke at have prøvet at gøre det her op så hurtigt, som det nu var muligt.

Når man så kommer til løsningens substans, indholdet, skylder fru Ulla Tørnæs – og det er jeg helt sikker på hun bliver ved med, også efter at denne debat er slut – hun skylder Folketinget en melding på: Hvad havde Venstre egentlig tænkt sig? Hvordan skulle man forstå den tidligere Venstreformands meldinger? Hvordan skulle man forstå Venstres daværende næstformands meldinger i Thorshavn lige op til folketingsvalget? Hvordan skulle man forstå Venstres ordførermeldinger i Folketinget den 27. januar?

Hvis regeringen havde gjort noget som helst forsøg på at imødekomme Venstres synspunkter på, hvordan det her skulle løses, kunne vi vanskeligt have valgt nogen anden løsning end den, vi har fundet. Hvis vi skulle have taget meget bogstaveligt det forslag til vedtagelse, der blev formuleret af et medlem af Venstres folketingsgruppe fra Færøerne ved debatten den 27. januar, skulle vi nok i virkeligheden have tilbudt en endnu mere rundhåndet løsning.

Så nu må hykleriet stoppe, vil jeg sige til fru Ulla Tørnæs. Hvis der er noget, der er usmægtigt i denne her debat, er det de bemærkninger, der kom fra fru Ulla Tørnæs, og den mangel på vilje fra Venstre til at vedkende sig, hvad man tidligere har sagt og gjort i den her diskussion, og hvordan løsningen skulle formes.

Og så vil jeg bare sige: Det vil selvfølgelig være muligt for dem, der har en interesse i det, at vedligeholde mytedannelsen, mistænkeliggørelsen om, at der nok er noget provision under bordet; der er nok blevet givet en stor gave til færingerne i det her. Men så vil jeg sige, at jeg tror egentlig også, færingerne selv har den oplevelse, at den største gave, de nogen sinde har fået, var den, hr. Poul Schlüter som statsminister leverede omkring undergrunden i slutningen af 1992.

Det skal jeg ikke forholde mig negativt til, men vil bare sige, at det er alligevel tankevækkende, at en repræsentant for de partier, der i regering har haft de og de holdninger og de og de gerninger i forhold til færøske spørgsmål og i opposition har udtrykt, endda harmdirrende, hvor berettiget det var nu at sørge for en rimelig løsning, så kommer og kritiserer løsningen, i

øvrigt uden på et eneste punkt at anvise, hvordan den skulle have været anderledes skruet sammen – udelukkende bygget op på mistænkeliggørelse og groft ordvalg. Det kan jeg ikke lide, og jeg synes ikke, det er nogen smuk entré for fru Ulla Tørnæs som ordfører for det store oppositionsparti.

Jeg har ikke i forhold til de bemærkninger, der er gjort fra færøsk side, fra hr. Óli Breckmann og fra hr. Eidesgaard, noget at tilføje eller noget at være uenig i, men blot for mit eget vedkommende vil jeg sige, at for mig personlig har det, at vi har kunnet lave aftalen, en helt anden dimension end den, som nogle har fokuseret på i dag: sammenhængen til, hvordan der så stemmes i Folketinget, eller aftalens konkrete indhold.

Det har den særlige betydning for mig personlig, at jeg må erkende, at vi kunne have tacklet den banksag meget bedre. Vi burde have haft et bedre beslutningsgrundlag. Jeg må tilføje: Ja, men det er min opfattelse, det er min oplevelse, det er heller ikke modsagt af undersøgelseskommissionen, at den danske regering og den færøske regering havde det samme ukorrekte beslutningsgrundlag. Vi gik ikke ind i den sag for at hjælpe Den Danske Bank. Vi gik ind i den, fordi vi blev overbevist om fra de råd, vi fik fra dem, der havde beskæftiget sig med det i lang tid, fra de strukturer, der var nedlagt i tackling af den slags sager mellem Danmark og Færøerne, at dette ikke bare var den bedste, men den eneste mulige beslutning i en situation, hvor det færøske banksystem var ved at kollapse.

Når det har en særlig personlig dimension for mig, er det, fordi jeg er blevet beskyldt for utrolig meget fra den her talerstol – nu har fru Ulla Tørnæs sluttet sig til rækken, fru Kirsten Jacobsen har været i rækken i mange år – men jeg er faktisk aldrig i andet end denne sag blevet beskyldt for at prøve at snyde nogen, ikke at jeg kan huske i hvert fald, så har jeg fortrængt det.

Det er faktisk gået mig på, og det har generet mig. Sådan har jeg ikke oplevet det, da det skete. Jeg er ked af de begivenheder, det har trukket med sig, og de følelser, det har udløst, og derfor var det også af den grund vigtigt at få denne sag afsluttet på en værdig måde.

Jeg har også gjort mig umage for i det forhandlingsforløb, der har været og forud for det, i hvert fald at gøre den skade god, at vi nok som ny regering i 1993 vidste for lidt om de

færøske sammenhænge, såmænd også om den færøske psykologi, men jeg er sådan set også, jo mere jeg har sat mig ind i det, kommet til den enkle konklusion, at mange af de bitre følelser, der har været udfoldet på Færøerne omkring 1993-forløbet, ville være meget lettere at forstå, hvis vi hernede i Danmark satte os ind i den tankegang, at det var Danmark, der var kollapsede, uanset hvem der havde haft ansvaret for det, og det var EU, der så kom og dikterede betingelserne for, hvordan det hele skulle rekonstrueres.

Det er nok der, vi ikke er gået frem med tilstrækkelig følsomhed og tilstrækkelig indsigt, og hvis der er noget, der skal beklages, så er det det, og det gør jeg gerne på egne vegne og også på vegne af den daværende regering og de fire partier, der sad i den dengang.

Jeg er glad for, at vi i hvert fald på nuværende tidspunkt kan gøre op med de knuder, der har været mellem de to nationer og gøre det på et grundlag, som jeg absolut betragter som fair, hvad enten man ser det fra de danske borgeres eller fra de færøske borgeres synspunkt.

Fru Kirsten Jacobsen var jo i en af sine meget interessante sammenstillinger inde på at finde ud af, at nu havde man givet nogle penge til Færøerne, og det skulle de danske boligejere så betale.

Man kan lave så mange interessante sammenstillinger. Man kan også sige, at én måde at regne det her ud på er, at den danske stat har lidt et rentetab på mellem 70 og 80 mio. kr. minus det, vi kan få tilbage fra Den Danske Bank, og det svarer jo til op til 15 kr. om året pr. dansker.

Sådan kan man også gøre det op, og det er så efter min opfattelse en fair pris for at få løst de problemer, som i vidt omfang var fælles, og som vi havde efterladt os på den måde, vi prøvede at løse en dyb krise for Færøerne på i 1993.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Med fare for at genere finansministerens temperament skal jeg nu alligevel sige til finansministeren, at det ville klæde finansministeren, hvis ikke finansministeren brugte det ordvalg, som finansministeren tillod sig at bruge om min ordførertale. Finansministeren skal i hvert fald under ingen omstændigheder tro, at blot fordi jeg er ny ordfører for Venstre, lader jeg mig kyse af finansministerens ordvalg til at trække

mine ord i mig. Det er under ingen omstændigheder tilfældet.

Hykleriet må stoppe, siger finansministeren. Det er jeg 100 pct. enig i. Hykleriet må stoppe, og derfor vil jeg blot bede finansministeren om at forklare mig én ting, og det er, at der i artikel 1 i aftalen mellem den danske regering og det færøske landsstyre i afsnit nr. 4 står, at i anledning heraf, altså i anledning af aftalen, fratager landsstyret at gøre eventuelle retskrav mod den danske stat hidrørende fra den færøske banksag gældende over for staten og hæver den af landsstyret mod den danske stat anlagte retssag.

Jeg vil blot bede finansministeren om at forklare mig, hvori sammenhængen mellem den økonomiske aftale, som regeringen har indgået med Færøerne, og så det, at det færøske landsstyre fratager retssagen mod den danske stat, er.

Det er en ting, jeg ikke helt forstår, så hvis vi skal have ende på hykleriet, vil jeg gerne anmode finansministeren om at forklare mig den sammenhæng.

Óli Breckmann (KF):

Bemærkningerne i forslaget har faktisk oppebåret et par anmærkninger på vejen. Fremskridtspartiet har ligesom fortsat i den gamle tone og har ligesom mistænkeliggjort Lagtinget og landsstyret for unoder, som har bragt den danske statskasse i vanskeligheder flere gange og har tvunget den danske stat til at skulle yde lån eller til at redde den færøske økonomi.

Det bliver lagt op, som om et resultat af denne aftale bliver et fremtidigt overforbrug. Jeg må gentage det, som jeg har sagt før her fra talerstolen, nemlig at det overforbrug, der foregik i 1980'erne på Færøerne, vedstår vi os, og det har vi gjort offentligt i flere år, og det er det, som tilbagebetalingerne af restgælden drejer sig om.

Når det er sagt, kan jeg godt tilføje, at ifølge Gørtz-rapporten var det kun i 4 år, at vi havde et større forbrug på Færøerne pr. indbygger, end Danmark havde. Siden 1992 har vi ligget under det danske forbrug pr. indbygger, og nu er vi nede på ca. 80 pct. af det danske forbrug, når vi taler om den disponible bruttonationalindkomst.

Det betyder, at Færøerne lever billigere, end Danmark gør på det private og det offentlige område. Vi har et lidt, meget lidt, lempeligere korrigeret skattetryk, end Danmark har, men i

hvert fald ikke så meget, at det gør en forskel fra 80 pct. til 100 pct. i forbruget.

Hvis vi sammenligner det offentlige pengeforbrug, altså landskassens udgifter, ligger de ca. 30 pct. under statskassens udgifter person for person. Det synes vi er rigtigt for en fiskeribaseret økonomi, alt andet, dvs. et for højt offentligt forbrug, ville en fiskeribaseret økonomi ikke kunne tåle, og det er vel det, der ligger til grund for den tilbagebetaling, som vi har aftalt med regeringen, nemlig at vores fiskeriøkonomi skal kunne bære tilbagebetalinger af lånet.

I fremtiden forpligtes landsstyret også til at påtage sig ansvar for fremtidige garantier og lån, og efter den lære, vi har fået i 1980'erne og 1990'erne, tror jeg næppe, at vi vil optage lån i udlandet med det første. Jeg tror, der vil gå mange, mange år.

Med hensyn til selvstændighed kan vi komme til de forhandlinger på et tidspunkt senere i dette år, og det glæder jeg mig til, for den økonomiske selvstændighed er selvfølgelig det springende punkt i forholdet til den politiske selvstændighed.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg kan da godt forstå, at finansministeren har haft det dårligt med at blive beskyldt for at snyde nogen; det ville de fleste have.

En ting er i hvert fald sikker, og det er, at der var nogen, der blev snydt. Det tror jeg såmænd ikke engang at finansministeren er uenig i, for ellers havde finansministeren i hvert fald slet ikke skrevet dette aktstykke. Hvis det ikke var tilfældet, burde han have søgt anden beskæftigelse.

I Fremskridtspartiet har vi vel aldrig her fra talerstolen givet udtryk for, at danske regeringer snød Færøerne med vilje, eller at det var noget, man kom til. Jeg tror oven i købet, at vi i debatter har ladet det spørgsmål stå åbent. Jeg tror, at jeg som ordfører helt klart i den allerførste debat om den færøske banksag, som jeg faktisk tror finansministeren var ansvarlig for, sagde, at drejebogen til dette show var skrevet af en anden regering.

Det er jo sådan, at det ikke er ulovligt at skrive kriminalromaner om, hvor mange mennesker man vil slå ihjel, eller hvor mange bankrøverier man vil lave. Der, hvor problemerne begynder at opstå, er, hvis nogen begynder at føre det ud i livet, og det var jo det, der skete. Man fandt et stykke gammelt arvegods, og så er man

måske, fordi det skulle gå lidt hurtigt – og det erkender jeg at det faktisk skulle – kommet til at iværksætte en plan, hvis konsekvenser man ikke var klar over. Det skal jeg være den første til at indrømme.

Men så hører rosen også op, for så har man altså siden brugt alle sine kræfter, al sin magt og al sin energi på at forhindre, at Folketinget fik kortlagt, klarlagt, hvad der i grunden skete. Jeg ved alt om Grønberg-rapporten, men Grønberg-rapporten kendetegnes jo bedst ved, at den ikke måtte skrive, hvad det hele i grunden gik ud på, altså hvilke konklusioner den kunne komme frem til.

Når man hører hr. Óli Breckmann i dag, er det jo rørende, det er simpelt hen rørende, det er næsten ikke til at holde ud, for man tror, at hr. Óli Breckmann har været i forvandlingsmaskinen.

Hr. Eidesgaard kender vi ikke så godt, han er sikkert en besindig mand, men det har altså været en fest at høre hr. Óli Breckmann skrigte og råbe om kolonimagt, og jeg ved ikke hvad, kl. 5 om morgenen i Radioavisen, og her står hr. Óli Breckmann og hr. Eidesgaard så som fuldstændig spæde, nyfødte færøske påskelam og logrer med halen og er så glade og tilfredse. Det er dog ikke hørt siden jeg ved ikke hvornår.

Jeg nævner boligejerne, og det er da rigtigt, at man også kan nævne noget andet, men jeg er nødt til at sige til finansministeren, at den politiske virkelighed jo er, at timingen i det her gør, at den danske vælgerbefolkning, den helt almindelige dansker oppe i Nordjylland, nede i Sønderjylland eller et andet sted, som nu bliver belastet med masser af udgifter, ikke kan lade være med at se en sammenhæng mellem det, der sker med denne pinsepakke, og så de ulykker, vedkommende selv får ned over hovedet.

Jeg vil gerne sige til hr. Breckmann, at jeg sandelig ikke har mistænkeliggjort Lagtinget. Hr. Breckmann har ikke hørt efter, for jeg stod nærmest og skamroste lagmanden, jeg lå nærmest næsegrus af beundring ned over talerstolen over hans forhandlingsvilje og udtrykte stor, dyb og inderlig sympati med den finansminister, som havde været tvunget i knæ og til at åbne den kasse, han i øvrigt vogter så flot og så godt. Jeg tror, hr. Breckmann har misforstået mig, men som jeg sagde tidligere: Lad os tage den holmgang ved andenbehandlingen.

Jeg vil ikke have, at finansministeren skal sidde tilbage og mene, at Fremskridtspartiet har fremsat – hvad skal man sige – trusler om, at

finansministeren bevidst har snydt nogen. Fremskridtspartiet har altid sagt, at denne drejebog er skrevet af andre, og at det ikke var ulovligt. Det blev først problematisk, da man begyndte at føre ugeringerne ud i livet.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Nu er man jo nødt til at gradbøje tingene, men jeg synes, at det indlæg, fru Kirsten Jacobsen havde sidst, var et af dem, jeg havde mindre imod end så mange andre, jeg har hørt fra fru Kirsten Jacobsen. Så tak for det.

Så vil jeg sige til fru Kirsten Jacobsen, at det der med folk, der ser nogle sammenhænge, der måske/måske ikke er der, kommer meget an på, hvor veltalende de folk, der prøver at skabe disse sammenhænge inde i folks hoveder, er. Det gør det, og man må sige, at fru Kirsten Jacobsen er meget veltalende. Hun er så veltalende, at hun kan skabe sammenhænge inde i folks hoveder, som ikke er der.

Fru Ulla Tørnæs, måtte man forstå, havde lige pludselig set lyset, havde fundet intrigen i formuleringen omkring retssagen i aftalen.

Dertil er kun én ting at sige til fru Ulla Tørnæs, nemlig den meget enkle, at hverken den danske regering eller det færøske landsstyre nogen sinde har ønsket at føre proces mod hinanden. Vi har ønsket en forhandlingsløsning. Vi var nødt til at anlægge disse retssager på grund af det færøske valg og de tidsfrister, der ellers ville springe. Derfor gjorde vi det, men vi sagde udtrykkeligt til hinanden: Vi ønsker en forhandlingsmæssig løsning, så langt som overhovedet muligt er, og derfor er denne formulering i aftalen også udtryk for det, vi hele tiden er gået efter.

(Kort bemærkning).

Óli Breckmann (KF):

Jeg må sige, at jeg har oplevet mange sammenligninger mellem mig selv og andre ting i mit

lange politiske liv, men dette at blive sammenlignet med et logrende påskelam var langt ude. Jeg synes næsten, at det ville være langt mere passende i dette her tilfælde at blive sammenlignet med et logrende pinselam.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Der er noget, der tyder på, at det ikke skal lykkes hr. Breckmann, for der er ikke flere, der har bedt om ordet.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Politisk-Økonomisk Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 24. juni 1998, kl. 09.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 16.47
